

ΠΟΛ

1154/2016

Συστηματική παρουσίαση των διατάξεων περί παραγραφής απαιτήσεων του Δημοσίου των Ν.4270/2014, Ν.4174/2013, Ν. 2362/1995, Ν.Δ. 321/1969 και άλλων νομοθετημάτων

Νένα Π. Διονυσοπούλου

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΠΟΛ 1154/2016

ΘΕΜΑ: Συστηματική παρουσίαση των διατάξεων περί παραγραφής απαιτήσεων του Δημοσίου των Ν. 4270/2014, Ν.4174/2013, Ν. 2362/1995, Ν.Δ. 321/1969 και άλλων νομοθετημάτων.

Με την παρούσα εγκύκλιο επιχειρείται η συγκεντρωτική καταγραφή και συστηματική παρουσίαση των διατάξεων που διέπουν την παραγραφή απαιτήσεων του Δημοσίου, εστιάζοντας κυρίως στις διατάξεις που θεσπίζουν λόγους αναστολής και διακοπής της παραγραφής των ανωτέρω απαιτήσεων.

Επιπροσθέτως, παρατίθενται ενδεικτικά βασικές διατάξεις αναφορικά με τον χρόνο παραγραφής των απαιτήσεων του Δημοσίου και καταγράφονται οι διατάξεις με τις οποίες παρατάθηκε ο χρόνος παραγραφής των βεβαιωμένων στη Φορολογική Διοίκηση οφειλών εντός του χρονικού διαστήματος των ετών 1992 έως και 2013.

Σκοπός της εγκυκλίου είναι να αποτελέσει για τη Φορολογική Διοίκηση χρήσιμο εργαλείο για την ορθή και ενιαία εφαρμογή των διατάξεων περί παραγραφής κατά τη διαχείριση του χαρτοφυλακίου ληξιπρόθεσμων οφειλών.

A. ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

I. Παραγραφή

Παραγραφή απαίτησης είναι το χρονικό διάστημα μετά τη συμπλήρωση του οποίου ο δανειστής δεν δύναται να επιδιώξει την είσπραξη αυτής και ο οφειλέτης έχει δικαίωμα να αρνηθεί την παροχή. Ό,τι καταβλήθηκε όμως χωρίς γνώση της παραγραφής δεν αναζητείται (βλ. άρθρο 272 του Αστικού Κώδικα, εφεξής ΑΚ). Εάν παρέλθει άπρακτος ο χρόνος παραγραφής, παραλύει το εναγώγιο της αξίωσης, παραμένει όμως φυσική ή ατελής ενοχή.

II. Αναστολή παραγραφής

Αναστολή παραγραφής είναι ο μη υπολογισμός στον χρόνο της παραγραφής ορισμένου χρονικού διαστήματος κατά το οποίο διαρκεί ο λόγος της αναστολής. Η παραγραφή συνεχίζεται μετά την παύση της αναστολής (βλ. Α.Κ. 257)

III. Διακοπή παραγραφής

Διακοπή παραγραφής είναι η ματαίωση του χρόνου της παραγραφής που διανύθηκε πριν λάβει χώρα ο λόγος της διακοπής. Από την περάτωση της διακοπής αρχίζει νέος χρόνος παραγραφής (βλ. Α.Κ. 270).

B. ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΔΙΕΠΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ - ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ (διαχρονικό δίκαιο)

Την παραγραφή απαιτήσεων του Δημοσίου διέπουν οι ακόλουθες βασικές διατάξεις, ως εξής:

I. των άρθρων 87-90 του Ν.Δ.321/1969 (Α'205/18-10-1969) «Κώδικας Δημόσιου Λογιστικού», οι οποίες εφαρμόζονται επί απαιτήσεων του Δημοσίου που γεννήθηκαν μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν.2362/1995, ήτοι μέχρι και την 31/12/1995.

Οι ανωτέρω διατάξεις καταργήθηκαν από την ως άνω ημερομηνία με τη διάταξη του πρώτου εδαφίου του άρθρου 113 του Ν. 2362/1995.

Σημειώνεται ότι, όσον αφορά την αναστολή και τη διακοπή της παραγραφής των ανωτέρω απαιτήσεων, που δεν έχουν υποπέσει σε παραγραφή κατά την έναρξη ισχύος του Ν.2362/1995 (1/1/1996), εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του νόμου αυτού (άρθρων 87 και 88, αντίστοιχα), εάν τα επαγόμενα την αναστολή ή τη διακοπή γεγονότα έχουν συντελεστεί μετά την ανωτέρω ημερομηνία, σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 107 του Ν. 2362/1995.

II. των άρθρων 65 παρ. 6, 86 - 89 και 103 του Ν. 2362/1995 (ΦΕΚ Α247/27-11- 1995) «Δημόσιο Λογιστικό/Έλεγχος δαπανών και λοιπές διατάξεις», οι οποίες εφαρμόζονται επί απαιτήσεων του Δημοσίου που γεννήθηκαν από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, ήτοι από 1/1/1996, μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν. 4270/2014, ήτοι μέχρι και την 31/12/2014, και δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 51 του Ν.4174/2013.

Οι ανωτέρω διατάξεις καταργήθηκαν με τη διάταξη του άρθρου 177 παρ. 1, περ. (α) του Ν. 4270/2014.

Σημειώνεται ότι, επί απαιτήσεων που δεν έχουν υποπέσει σε παραγραφή κατά την έναρξη ισχύος του Ν.4270/2014 (1/1/2015) και δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 51 του Ν. 4174/2013, έχουν εφαρμογή οι περί αναστολής και διακοπής της παραγραφής διατάξεις του Ν. 4270/2014 (βλ. κατωτέρω υπ' αριθ. III).

III. των άρθρων 122, 126 παρ. 6 και 136 - 139 του Ν. 4270/2014 (ΦΕΚ Α'143/28-6-2014) «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ) Δημόσιο Λογιστικό και άλλες διατάξεις», που εφαρμόζονται επί απαιτήσεων του Δημοσίου που βεβαιώνονται προς είσπραξη από 1/1/2015 και δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 51 του Ν.4174/2013.

Επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις των άρθρων 122, 126 παρ. 6 και 136 - 139 του Ν.4270/2014 είναι σχεδόν ομοίου περιεχομένου με τις αντίστοιχες διατάξεις των άρθρων 103, 65, παρ. 6 και 86 - 89 του Ν. 2362/1995, με εξαίρεση τις νέες περί παραγραφής διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 136, του τελευταίου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 137 και των περ. α' και η' της παρ.1 του άρθρου 138 του Ν.4270/2014, οι οποίες όμως, όπως προαναφέρθηκε στην ανωτέρω περίπτωση ΙΙ, εφαρμόζονται και επί απαιτήσεων που δεν έχουν υποπέσει σε παραγραφή κατά την έναρξη ισχύος του Ν.4270/2014 (1/1/2015) και δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 4174/2013 (βλ. τη μεταβατική διάταξη της παρ. 2, περ. γ (αα) του άρθρου 183 του Ν. 4270/2014).

IV. του άρθρου 51 του Ν. 4174/2013 (ΦΕΚ Α170/26-7-2013) «Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», που εφαρμόζονται επί απαιτήσεων του Δημοσίου από φόρους και λοιπά έσοδα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κώδικα, για τα οποία η Φορολογική Διοίκηση αποκτά εκτελεστό τίτλο από την 1/1/2014 και εφεξής (βλ. μεταβατική διάταξη της παρ. 14 του άρθρου 72 του Ν. 4174/2013),

V. οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας περί αναστολής και διακοπής της παραγραφής, στις οποίες ρητά παραπέμπουν τα άρθρα 88 και 89 του Ν.Δ. 321/1969, 87 και 88 του Ν.2362/1995 και 137 και 138 του Ν. 4270/2014, οι οποίες εφαρμόζονται συμπληρωματικά με τις ανωτέρω διατάξεις, εφόσον δεν αντίκεινται σε αυτές.

Οι διατάξεις αυτές είναι ιδίως:

α. του άρθρου ΑΚ 255 του Αστικού Κώδικα (σε συνδυασμό με το άρθρο 257 του Αστικού Κώδικα) περί αναστολής παραγραφής λόγω παρεμπόδισης άσκησης αξίωσης κατά το τελευταίο εξάμηνο του χρόνου παραγραφής,

β. του άρθρου 259 του Αστικού Κώδικα περί παραγραφής αξίωσης που ανήκει σε κληρονομία ή απευθύνεται σε βάρος κληρονομίας,

γ. του άρθρου 258 του Αστικού Κώδικα περί παραγραφής κατά προσώπων ανικάνων ή περιορισμένα ικανών για δικαιοπραξία,

δ. του άρθρου 260 του Αστικού Κώδικα περί διακοπής της παραγραφής λόγω αναγνώρισης της αξίωσης με οποιοδήποτε τρόπο,

ε. του άρθρου 261 του Αστικού Κώδικα περί διακοπής της παραγραφής λόγω άσκησης αγωγής, στ. του άρθρου 266 του Αστικού Κώδικα περί του χρόνου έναρξης νέας παραγραφής σε περίπτωση διακοπής της παραγραφής λόγω αναγγελίας σε πτώχευση,

ζ. των άρθρων 1273 και 1280 του Αστικού Κώδικα περί διακοπής της παραγραφής λόγω εγγραφής υποθήκης ή προσημείωσης υποθήκης, αντίστοιχα,

η. του άρθρου 103, παρ. 1 του Ν. 3588/2007 (Πτωχευτικού Κώδικα) σχετικά με την αναστολή παραγραφής σε περίπτωση προληπτικών μέτρων κατά τη διαδικασία εξυγίανσης των άρθρων 99 επ. του Πτωχευτικού Κώδικα, όπως ισχύουν,

θ. του άρθρου 106β, παρ. 2 του Ν. 3588/2007 (Πτωχευτικού Κώδικα) σχετικά με την αναστολή παραγραφής σε περίπτωση κατάθεσης αίτησης για επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης (προκειμένου για αιτήσεις άμεσης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης κατ' άρθρο 106β ΠτΚ, οι οποίες κατατίθενται από 19/8/2015 ή αιτήσεις για επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης κατ' άρθρο 106στ ΠτΚ, εφόσον η αντίστοιχη αίτηση για το άνοιγμα της διαδικασίας είχε κατατεθεί από 19/8/2015 βλ. τη μεταβατική διάταξη της παραγράφου 23 της υποπαραγράφου Γ3 του άρθρου 2 του Ν. 4336/2015/ΦΕΚ 94 Α' και σχετική εγκύκλιο ΠΟΛ.1066/1.6.2016),

ι. του άρθρου 104, παρ. 1, περ. (ε) του Ν. 3588/2007 (Πτωχευτικού Κώδικα), όπως ίσχυε πριν από την αντικατάστασή του με τον ν. 4013/2011 (ΦΕΚ 204 Α') σχετικά με την αναστολή παραγραφής των απαιτήσεων των πιστωτών που είναι συμβαλλόμενα μέρη σε συμφωνία συνδιαλλαγής, η οποία επικυρώθηκε δικαστικά,

ια. του άρθρου 4, παρ. 6 του Ν. 3869/2010 («Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων και άλλες διατάξεις»), όπως ισχύει, σχετικά με την αναστολή παραγραφής σε περίπτωση κατάθεσης αίτησης στο Ειρηνοδικείο για υπαγωγή στη διαδικασία του ανωτέρω νόμου (βλ. και σχετική εγκύκλιο ΠΟΛ.1036/18.3.2016).

VI. της παρ. 7 του άρθρου 25 του Ν.1882/1990 (ΦΕΚ Α43/23-3-1990) «Ποινικό αδίκημα μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο και τρίτους» περί αναστολής παραγραφής λόγω υποβολής αίτησης ποινικής δίωξης, όπως τέθηκε σε ισχύ από 11/9/1997 με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 23 του ν. 2523/1997 (ΦΕΚ Α' 179/11-9-1997) και αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 34 του Ν.3220/2004 (ΦΕΚ Α'15 / 28-1-2004),

VII. οι ειδικές διατάξεις περί αναστολής του χρόνου παραγραφής χρεών που περιλαμβάνονται στους νόμους που διέπουν τις εκάστοτε χορηγούμενες νομοθετικές ρυθμίσεις βεβαιωμένων οφειλών, τη χορήγηση διευκόλυνσης τμηματικής καταβολής οφειλών καθώς και ρυθμίσεις χρεών οφειλετών ειδικών κατηγοριών όπως:

α. της παρ.2 του άρθρου 20 του Ν. 2648/1998,

β. της παρ. 3 του άρθρου 14 του Ν. 3259/2004,

γ. της παρ.3 του άρθρου 25 του Ν. 3697/2008,

δ. της παρ. 3 του άρθρου 84 του Ν.3746/2009,

ε. της παρ.6 του άρθρου 14 του Ν. 3888/2010,

στ. της παρ.8 του άρθρου 3 του Ν.4038/2012,

ζ. των υποπ. α1, περ.13 και υποπ.α2, περ. 13 του άρθρου πρώτου του Ν.4152/2013,

η. της παρ.17 του άρθρου 51 του Ν.4305/2014,

θ. του άρθρου 14 του Ν. 4321/2015,

ι. της παρ. 6 του άρθρου 62Α του Κ.Ε.Δ.Ε. (ρύθμιση χρεών πτωχών και υπό εξυγίανση ή συνδιαλλαγή οφειλετών του Δημοσίου).

ια. της παρ. 6 του άρθρου 55 του Ν. 4262/2014 (όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 66 του Ν. 4331/2015), σε περίπτωση ρύθμισης οφειλών προνοιακών φορέων με σύμφωνο εξυγίανσης κατά τις ανωτέρω διατάξεις.

VIII. της παρ. 3 του άρθρου 58 του Κ.Ε.Δ.Ε. (όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 33, παρ. 3 του Ν. 4141/2013-ΦΕΚ 81 Α') περί αναστολής παραγραφής σε περίπτωση αποβολής εισπραχθείσας απαίτησης του Δημοσίου από πίνακα κατάταξης ή διανομής (βλ. και εγκύκλιο ΠΟΛ.1115/23.5.2013),

IX. της παρ. 3 του άρθρου 82 του Κ.Ε.Δ.Ε. περί αναστολής παραγραφής σε περίπτωση χαρακτηρισμού ληξιπρόθεσμης οφειλής ως ανεπίδεκτης είσπραξης,

X. οι διατάξεις που προβλέπουν παράταση του χρόνου παραγραφής των βεβαιωμένων στις Δ.Ο.Υ. οφειλών (βλ. αναλυτικά κατωτέρω κεφάλαιο ΣΤ), ήτοι:

α. του άρθρου 14 του Ν. 2074/1992,

β. της παρ. 5 του άρθρου 4 του Ν. 2187/1994,

γ. της παρ. 13 του άρθρου εβδόμου του Ν. 2275/1994,

δ. της παρ. 34 του άρθρου 6 του Ν.2386/1996,

ε. της παρ.23 του άρθρου 20 του Ν. 2459/1997,

στ. της παρ. 12 του άρθρου 22 του Ν.2523/1997,

ζ. της παρ. 8 του άρθρου17 του Ν. 2753/1999,

η. της παρ. 5 του άρθρου 11 του Ν. 2954/2001,

θ. της παρ. 5 του άρθρου 4 του Ν. 3808/2009,

ι. της παρ. 4 του άρθρου 15 του Ν. 3888/2010

και ια. της παρ. 2 του άρθρου δεύτερου του Ν. 4098/2012.

Γ. ΧΡΟΝΟΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ ΤΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ (Ε-ΝΑΡΞΗ - ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ)

Ο χρόνος έναρξης της παραγραφής καθώς και η προθεσμία της παραγραφής των απαιτήσεων του Δημοσίου προσδιορίζονται από τις κατά τα ανωτέρω παρατεθείσες λεπτομερειακού χαρακτήρα βασικές διατάξεις (βλ. ανωτέρω υπ' αριθ. I - IV και VI διατάξεις), που ισχύουν επί αυτών σύμφωνα με τα αναφερόμενα ανωτέρω (βλ. Κεφάλαιο Β), καθώς και από άλλες ειδικότερες κατά περίπτωση διατάξεις.

Ειδικότερα:

I. Χρόνος έναρξης της παραγραφής

α) Ο χρόνος παραγραφής των χρεών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων των Ν. 321/1969, Ν.2362/1995 και Ν. 4270/2014 αρχίζει από τη λήξη του οικονομικού έτους, εντός του οποίου βεβαιώθηκαν εν στενή έννοια και κατέστησαν ληξιπρόθεσμα.

β) Ο χρόνος παραγραφής των φόρων και λοιπών εσόδων του Δημοσίου που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 4174/2013, των οποίων ο εκτελεστός τίτλος αποκτήθηκε από 1-1-2014, αρχίζει από τη λήξη του έτους, εντός του οποίου αποκτήθηκε ο νόμιμος τίτλος εκτέλεσης.

II. Προθεσμία παραγραφής

α. Προθεσμία παραγραφής απαιτήσεων σύμφωνα με το Ν.Δ.321/1969

Ο χρόνος παραγραφής των απαιτήσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Ν.Δ.321/1969, ήτοι των απαιτήσεων που γεννήθηκαν μέχρι και 31-12-1995, ορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 87 αυτού, ως εξής :

1. Σε πενταετή παραγραφή υπόκεινται:

i. Κάθε χρέος προς το Δημόσιο, εφ' όσον δεν ορίζεται διαφορετικά από το ανωτέρω Ν.Δ., που αρχίζει από τη λήξη του οικονομικού έτους εντός του οποίου βεβαιώθηκε στο Δημόσιο Ταμείο με τη στενή έννοια.

Εάν η βεβαίωση έγινε πριν το χρέος καταστεί ληξιπρόθεσμο, μερικά ή ολικά, η παραγραφή αρχίζει από τη λήξη του οικονομικού έτους κατά το οποίο το χρέος κατέστη ληξιπρόθεσμο και για το ποσό αυτό (παρ. 1)

ii. Χρέη προς το Δημόσιο προερχόμενα από απαιτήσεις που περιήλθαν σ' αυτό από οποιονδήποτε λόγο, οι οποίες δεν έχουν παραγραφεί στο πρόσωπο του δικαιωπαρόχου μέχρι τη μεταβίβασή των στο Δημόσιο (παρ. 4)

iii. Χρέη από πρόστιμα, χρηματικές ποινές και συναφή δικαστικά έξοδα και τέλη (παρ. 2)

2. Σε δεκαετή παραγραφή υπόκεινται :

i. Χρέη προς το Δημόσιο από παρακρατηθέντες ή για λογαριασμό του Δημοσίου εισπραχθέντες φόρους, τέλη και δικαιώματα (παρ.3),

ii. Χρέη προς το Δημόσιο από εισαγωγικούς δασμούς και τέλη εν γένει εισπραττόμενα στα Τελωνεία, η οποία αρχίζει από την λήξη του οικονομικού έτους εντός του οποίου γεννήθηκε η προς είσπραξη αυτών απαίτηση του Δημοσίου.

Ως χρόνος γένεσης της αξίωσης προς είσπραξη εισαγωγικών δασμών και λοιπών τελών εμπορευμάτων υπό αποταμίευση, λογίζεται για την παραγραφή, η επομένη της λήξης της σύμφωνα με τους τελωνειακούς νόμους οριζόμενης προθεσμίας αποταμίευσης, σε περίπτωση δε διενέργειας ως προς αυτήν ελέγχου των αποθηκών, η ημέρα της σύνταξης έκθεσης περί διαπίστωσης ελλείμματος (παρ. 5).

3. Σε εικοσαετή παραγραφή υπόκεινται χρέη προς το Δημόσιο που προέρχονται από:

- i. τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις, πλην χρεών από πρόστιμα, χρηματικές ποινές και συναφή δικαστικά έξοδα και τέλη,
- ii. άπιστη διαχείριση,
- iii. συμβάσεις και διατάξεις τελευταίας βουλήσεως, περιλαμβανόμενων και των περιοδικών παροχών
- και iv. καταλογισμούς που επιβλήθηκαν από οποιαδήποτε κατά νόμο αρμόδια Αρχή. (παρ.2).

β. Προθεσμία παραγραφής απαιτήσεων σύμφωνα με τους Ν. 2362/1995 και Ν. 4270/2014

Η προθεσμία παραγραφής των απαιτήσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των Ν. 2362/1995 και Ν. 4270/2014, ήτοι των απαιτήσεων που γεννήθηκαν από 1-1-1996, πλην όσων εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Ν. 4174/2013, ορίζεται στις ήδη καταργηθείσες διατάξεις του άρθρου 86 του Ν. 2362/1995 και στις ισχύουσες ομοίου περιεχομένου διατάξεις του άρθρου 136 του Ν. 4270/2014, στις οποίες αναφέρονται τα εξής:

Στην παρ. 1 ορίζεται ότι καμία χρηματική απαίτηση του Δημοσίου δεν υπόκειται σε παραγραφή πριν να βεβαιωθεί πράγματι προς είσπραξη ως δημόσιο έσοδο στην αρμόδια Φορολογική Αρχή ή Τελωνείο (βεβαίωση με τη στενή έννοια), με την επιφύλαξη των διατάξεων περί επιβολής φόρων και λοιπών δημοσίων εσόδων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Ν.4174/2013.

1. Σε τριετή παραγραφή υπόκεινται:

Οι απαιτήσεις του Δημοσίου από δασμούς, φόρους, τέλη και λοιπά δικαιώματα που εισπράττονται από τα Τελωνεία, εφ' όσον δεν έχουν βεβαιωθεί ταμειακά

ή βεβαιώθηκαν ελλιπώς, η οποία αρχίζει από την ημερομηνία κατά την οποία κατέστη απαιτητή η οφειλή (πρώτο εδάφιο παραγράφου 5, άρθρου 86 Ν. 2362/1995 και άρθρου 136 Ν. 4270/2014).

Σημείωση: Οι διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 136 του Ν. 4270/2014 εφαρμόζονται και για απαιτήσεις του Δημοσίου που δεν έχουν υποπέσει σε παραγραφή κατά την έναρξη ισχύος του ανωτέρω νόμου (βλ. μεταβατική διάταξη της περ. γ' (αα) της παρ.2 του άρθρου 183 του Ν. 4270/2014).

2. Σε πενταετή παραγραφή υπόκειται:

Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου μαζί με τα πρόστιμα, τους τόκους και τις προσαυξήσεις που έχουν βεβαιωθεί, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά στον ίδιο νόμο ή σε άλλη ειδική διάταξη που ρυθμίζει προθεσμία παραγραφής απαιτήσεων του Δημοσίου.

Η προθεσμία παραγραφής αρχίζει από τη λήξη του οικονομικού έτους εντός του οποίου βεβαιώθηκε με την στενή έννοια η απαίτηση και κατέστη αυτή ληξιπρόθεσμη (παρ. 2 άρθρου 86 Ν. 2362/1995 και άρθρου 136 Ν. 4270/2014).

3. Σε δεκαετή παραγραφή υπόκεινται:

ι. Απαιτήσεις του Δημοσίου από δασμούς, φόρους, τέλη και λοιπά δικαιώματα που βεβαιώθηκαν στα τελωνεία, η οποία αρχίζει από τη λήξη του οικονομικού έτους εντός του οποίου βεβαιώθηκαν κατά τις ειδικότερες διατάξεις της τελωνειακής νομοθεσίας (δεύτερο εδάφιο παραγράφου 5 άρθρου 86 Ν. 2362/1995 και άρθρου 136 Ν. 4270/2014).

Ως χρόνος γένεσης αξίωσης για είσπραξη δασμών, φόρων, τελών και λοιπών δικαιωμάτων επί εμπορευμάτων που βρίσκονται υπό τελωνειακή παρακολούθηση την οποία επιβάλλει η προσωρινή εναπόθεση των εμπορευμάτων αυτών ή η υπαγωγή τους σε τελωνειακό καθεστώς, το οποίο συνεπάγεται τελωνειακή παρακολούθηση, θεωρείται για την παραγραφή το χρονικό σημείο κατά το οποίο πραγματοποιείται η διαφυγή του εμπορεύματος από την τελωνειακή παρακολούθηση και όπου αυτό δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί, το χρονικό σημείο διαπίστωσης της διαφυγής (τρίτο εδάφιο παραγράφου 5 άρθρου 86 Ν. 2362/1995 και άρθρου 136 Ν. 4270/2014).

Σημείωση: Οι διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 136 του Ν. 4270/2014 εφαρμόζονται και για απαιτήσεις του Δημοσίου που δεν έχουν υποπέσει σε παραγραφή κατά την έναρξη ισχύος του ανωτέρω νόμου (βλ. μεταβατική διάταξη της περ. γ' (αα) της παρ.2 του άρθρου 183 του Ν. 4270/2014).

ii. Απαιτήσεις του Δημοσίου ως εγγυητή που υποκαταστάθηκε πλήρως στα δικαιώματα του δανειστή ή πιστωτή κατά του οφειλέτη, κατά του εγγυητή και κατά των λοιπών συνυπόχρεων, οι οποίες βεβαιώνονται με τη στενή έννοια από 1/1/1996 (έναρξη ισχύος του Ν. 2362/1995) στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες. Η προθεσμία παραγραφής αρχίζει από το τέλος του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο μετά την εν στενή έννοια βεβαίωσή τους κατέστησαν ληξιπρόθεσμες.

Επισήμανση:

- Οι απαιτήσεις από την ίδια ως άνω αιτία που έχουν βεβαιωθεί στις Δ.Ο.Υ. και δεν έχουν υποπέσει σε παραγραφή μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν. 2362/1995 παραγράφονται μετά την παρέλευση δέκα (10) ετών από τη λήξη του έτους δημοσίευσης του ανωτέρω νόμου, δηλαδή από την 31 η/12/1995 (άρθρο 65 παρ. 5 του Ν. 2362/1995).
- Αντίστοιχα, απαιτήσεις από την ανωτέρω αιτία που έχουν βεβαιωθεί στις Δ.Ο.Υ. και δεν έχουν υποπέσει σε παραγραφή μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν. 4270/2014 παραγράφονται μετά την παρέλευση δέκα (10) ετών από τη λήξη του έτους δημοσίευσης του νόμου αυτού, δηλαδή από την 31 η/12/2014 (άρθρο 126 παρ. 6 του Ν. 4270/2014).

4. Σε εικοσαετή παραγραφή υπόκεινται απαιτήσεις του Δημοσίου που:

- i. απορρέουν από σύμβαση που αυτό έχει καταρτίσει, στην οποία περιλαμβάνεται και η σύμβαση που βασίζεται σε πρακτικό του Ν.Σ.Κ. με το οποίο καταρτίζεται εξωπτωχευτική ρύθμιση του τρόπου καταβολής πτωχευτικών χρεών, οφειλομένων στο Δημόσιο, η οποία εξομοιώνεται πλήρως με μεταπτωχευτική έννομη σχέση,
 - ii. απορρέουν από τελεσίδικη απόφαση είτε αναγνωριστική είτε καταψηφιστική οποιουδήποτε δικαστηρίου,
 - iii. γεννήθηκαν συνεπεία άπιστης διαχείρισης,
 - iv. απορρέουν από διάταξη τελευταίας βούλησης,
 - v. αφορούν σε περιοδικές παροχές,
 - vi. γεννήθηκαν από καταλογισμό που έγινε από οποιαδήποτε αρμόδια δημόσια αρχή,
 - vii. γεννήθηκαν από αυτοτελή πρόστιμα που επιβλήθηκαν από διοικητικές αρχές,
 - viii. αφορούν σε απόδοση παρακρατηθέντων ή για λογαριασμό αυτού εισπραχθέντων φόρων, τελών και δικαιωμάτων
- και ix. απορρέουν από κατάπτωση εγγυήσεων τρίτων.(παρ. 3 άρθρου 86 Ν. 2362/1995 και άρθρου 136 Ν. 4270/2014)

5. Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου, που περιήλθε σε αυτό με οποιονδήποτε τρόπο και οποιαδήποτε αιτία, υπόκειται στην προβλεπόμενη από τις κείμενες διατάξεις παραγραφή, που δεν δύναται όμως σε κάθε περίπτωση να συμπληρωθεί στο πρόσωπο του Δημοσίου προ της παρόδου πέντε ετών από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο έγινε η βεβαίωση αυτή με τη στενή έννοια (παρ.4 άρθρου 86 Ν. 2362/1995 και άρθρου 136 Ν. 4270/2014).

γ. Προθεσμία παραγραφής απαιτήσεων σύμφωνα με τον Ν. 4174/2013

Η προθεσμία παραγραφής του δικαιώματος του Δημοσίου για την είσπραξη των φόρων και λοιπών εσόδων του που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Ν. 4174/2013, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 αυτού, για τα οποία η Φορολογική Διοίκηση αποκτά εκτελεστό τίτλο από 1-1-2014 και εφεξής, ορίζεται πενταετής (5 έτη), που αρχίζει από τη λήξη του έτους, εντός του οποίου αποκτήθηκε ο νόμιμος τίτλος εκτέλεσης (άρθρο 51 σε συνδυασμό με την παρ. 14 του άρθρου 72 του Ν. 4174/2013).

Δ. ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ

Ι. Λόγοι αναστολής σύμφωνα με το άρθρο 88 του Ν.321/1969

Οι λόγοι αναστολής της παραγραφής των απαιτήσεων του Δημοσίου που προβλέπονταν στις διατάξεις του άρθρου 88 του Ν. 321/1969 «Κώδικας Δημόσιου Λογιστικού» ίσχυσαν μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν. 2362/1995, ήτοι μέχρι και 31-12-1995.

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στις ανωτέρω διατάξεις η παραγραφή των χρεών προς το Δημόσιο αναστέλλεται :

α) για τους λόγους που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία (πρώτο εδάφιο άρθρου 88),

β) για χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο κατά τον οποίο, κατά το τελευταίο έτος της παραγραφής, το χρέος τελούσε σε αναστολή ή διευκόλυνση τμηματικής καταβολής, η οποία χορηγήθηκε με νόμο ή δικαστική απόφαση ή με απόφαση αρμόδιας κατά νόμο Αρχής, μετά από αίτηση του υπόχρεου, ανεξάρτητα από τη συμμόρφωση ή μη του υπόχρεου, εν όλω ή εν μέρει (περίπτωση α άρθρου 88),

γ) για χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο κατά τον οποίο το Δημόσιο εμποδίστηκε να επιδιώξει την είσπραξη του χρέους με αναγκαστικά μέσα λόγω αναστολής εκτέλεσης που χορηγήθηκε με διάταξη νόμου (περίπτωση β άρθρου 88).

Στις ανωτέρω περιπτώσεις (β και γ) η παραγραφή συνεχίζεται μετά τη λήξη της αναστολής είσπραξης, της τμηματικής καταβολής ή της αναστολής εκτέλεσης, σε

καμία δε περίπτωση δεν συμπληρώνεται αυτή πριν από την παρέλευση έξι μηνών από τη λήξη της αναστολής πληρωμής, της αναστολής εκτέλεσης ή της διευκόλυνσης τμηματικής καταβολής.

δ) Εάν αμφισβητήθηκε δικαστικά η νομιμότητα του τίτλου είσπραξης ή των ληφθέντων μέτρων εκτέλεσης από τον οφειλέτη ή τρίτο μέχρι τελεσίδικης περαίωσης της δίκης (περίπτωση γ άρθρου 88).

II. Λόγοι αναστολής σύμφωνα με τα άρθρα 87 του Ν. 2362/1995 και 137 του Ν.4270/2014

Οι λόγοι αναστολής παραγραφής των απαιτήσεων του Δημοσίου που προβλέπονταν αρχικά στις διατάξεις του άρθρου 87 του Ν.2362/1995 και μετά την κατάργηση αυτού στις σχεδόν ομοίου περιεχομένου διατάξεις του άρθρου 137 του Ν. 4270/2014, έχουν εφαρμογή, όπως προαναφέρθηκε (βλ. ανωτέρω Κεφάλαιο Β), **επί απαιτήσεων που γεννήθηκαν από 1-1-1996 καθώς και επί προγενέστερων απαιτήσεων, εφ' όσον δεν είχαν υποπέσει σε παραγραφή κατά την ως άνω ημερομηνία (χρόνος έναρξης ισχύος του νόμου Ν. 2362/1995), πλην εκείνων για τις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (άρθρο 51 Ν. 4174/2013), για τις οποίες αποκτήθηκε εκτελεστός τίτλος από 1-1-2014.**

Ειδικότερα:

Η παραγραφή των απαιτήσεων του Δημοσίου αναστέλλεται :

α) Για τους λόγους που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία (παρ. 1 άρθρου 87 Ν. 2362/1995 και άρθρου 137 Ν. 4270/2014).

β) Για χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο για τον οποίο είχε χορηγηθεί στον υπόχρεο ή σε συνυπόχρεο κατά την τελευταία διετία της παραγραφής αναστολή πληρωμής του χρέους του ή διευκόλυνση τμηματικής καταβολής είτε με νόμο είτε με δικαστική απόφαση είτε με πράξη της αρμόδιας Αρχής που εκδίδεται ύστερα από αίτηση του υπόχρεου, ανεξάρτητα αν ο υπόχρεος έχει συμμορφωθεί ή όχι εν όλω ή εν μέρει (παρ. 2, περ. α, άρθρου 87 Ν. 2362/1995 και άρθρου 137 Ν. 4270/2014)

γ) Για χρονικό διάστημα ίσο με το χρόνο κατά τον οποίο είχε εμποδιστεί το Δημόσιο να επιδιώξει την είσπραξη του χρέους με αναγκαστικά μέτρα, λόγω αναστολής εκτέλεσης που έχει χορηγηθεί με διάταξη νόμου. (παρ. 2, περ. β, άρθρου 87 Ν. 2362/1995 και άρθρου 137 Ν. 4270/2014)

Στις παραπάνω υπό στοιχεία (β) και (γ) περιπτώσεις η παραγραφή συνεχίζεται μετά τη λήξη της αναστολής της και σε καμία περίπτωση δεν συμπληρώνεται πριν παρέλθει ένα έτος από τη λήξη είτε της αναστολής πληρωμής είτε της παραβίασης της υποχρέωσης τμηματικής καταβολής είτε της αναστολής λήψης των αναγκαστικών μέτρων αντίστοιχα.

Σημείωση: Κατ' εφαρμογή της διάταξης της ανωτέρω περίπτωσης (γ), η παραγραφή των απαιτήσεων του Δημοσίου ανεστάλη για όλο το χρονικό διάστημα ισχύος της αναστολής διενέργειας πράξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης, που ίσχυσε από 28-6-2015 έως 31-10-2015, λόγω της τραπεζικής αργίας και της επιβολής περιορισμών στις αναλήψεις μετρητών και στην κίνηση κεφαλαίων και η οποία δεν συμπληρώνεται πριν την πάροδο ενός έτους από την λήξη της αναστολής εκτέλεσης. (βλ. σχετικά έγγραφα υπ' αριθμ. πρωτ. Δ.ΕΙΣΠΡ.Β 1101866 ΕΞ 2015/27-7-2015, Δ.ΕΙΣΠΡ.Β.1115433 ΕΞ 2015/3-9-2015 και Δ.ΕΙΣΠΡ.Β 1126480 ΕΞ 2015/30-9-2015).

δ) Κατά τη διάρκεια ανηλικότητας του οφειλέτη ή και δύο έτη μετά την ενηλικίωση αυτού, αν η κληρονομιά στερείται ενεργητικού, ανεξαρτήτως της ύπαρξης ή μη κηδεμόνα ή επιτρόπου του ανηλικού (παρ. 2 περ. γ άρθρου 87 Ν. 2362/1995 και άρθρου 137 Ν. 4270/2014)

ε) Στην περίπτωση που ο οφειλέτης κατά την τελευταία διετία της παραγραφής διέμενε στο εξωτερικό για χρόνο μεγαλύτερο του μηνός συνεχόμενα ή μη, ο χρόνος παραγραφής κάθε απαίτησης του Δημοσίου παρατείνεται για δύο έτη (παρ. 3 άρθρου 87 Ν. 2362/1995 και άρθρου 137 Ν. 4270/2014)

στ) Σε περίπτωση δικαστικής αμφισβήτησης από οποιονδήποτε είτε του νόμιμου τίτλου γενικά της απαίτησης του Δημοσίου είτε της νομιμότητας της βεβαίωσης εν στενή εννοία είτε της για οποιονδήποτε λόγο εγκυρότητας πράξης της αναγκαστικής (διοικητικής) εκτέλεσης προς είσπραξη απαίτησης του Δημοσίου, η προβλεπόμενη παραγραφή της απαίτησης του Δημοσίου προς βεβαίωση (εν ευρεία εννοία) ή προς είσπραξη της βεβαιωμένης απαίτησής του αναστέλλεται μέχρι την έκδοση επί της δικαστικής αυτής διένεξης τελεσίδικης δικαστικής απόφασης και δεν συμπληρώνεται αυτή σε κάθε περίπτωση πριν από την πάροδο ενός έτους από την κοινοποίηση, με επιμέλεια των αντιδίκων του Δημοσίου και με δικαστικό επιμελητή, της τελεσίδικης δικαστικής απόφασης στον Προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. ή του Τελωνείου και στον Υπουργό των Οικονομικών.

Σε περίπτωση ακύρωσης της κατάσχεσης ή άλλης πράξης της διοικητικής εκτέλεσης και επανάληψης της ίδιας ή άλλης πράξης αναγκαστικής (διοικητικής) εκτέλεσης εντός της ανωτέρω προθεσμίας του ενός έτους, επί του ιδίου ή άλλου περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη ή άλλου προσώπου κατά νόμο ευθυνόμενου, η διακοπή της παραγραφής της απαίτησης που επήλθε με την ακυρωθείσα πράξη, λογίζεται ως μηδέποτε εξαλειφθείσα (παρ. 4 άρθρου 87 Ν. 2362/1995 και άρθρου 137 Ν. 4270/2014).

Σημειώσεις:

- Οι διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 137 του Ν. 4270/2014, όπως τίθενται αμέσως ανωτέρω, εφαρμόζονται και για απαιτήσεις του Δημοσίου που δεν έχουν παραγραφεί κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη της περ. γ' (αα) της παρ.2 του άρθρου 183 του Ν. 4270/2014.

- Επισημαίνεται ότι το αποτέλεσμα της περίπτωσης υπό στοιχείο στ' επαγόταν κατά τις διατάξεις του προτελευταίου εδαφίου της παρ. 4 του άρθρου 87 του Ν.2362/1995 και η αίτηση του Δημοσίου προς το Δικαστήριο όπως επιτρέψει την προσωπική κράτηση του οφειλέτη του. Με την διάταξη της παρ.6 του άρθρου 67 του Ν.3842/2010 καταργήθηκε το αναγκαστικό μέτρο της προσωπικής κράτησης για είσπραξη δημοσίων εσόδων. Η αναστολή της παραγραφής που άρχισε με την υποβολή αίτησης προσωπικής κράτησης έληξε με την δημοσίευση του ανωτέρω νόμου, ήτοι στις 23-4-2010.
- Σε κάθε περίπτωση η παραγραφή των χρεών αυτών δεν συμπληρώνεται πριν από την πάροδο τουλάχιστον έτους από τη λήξη της αναστολής.

III. Λόγοι αναστολής σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 4174/2013

Η παραγραφή του δικαιώματος του Δημοσίου για την είσπραξη των φόρων και λοιπών εσόδων του που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, **για τα οποία αποκτάται εκτελεστός τίτλος από 1-1-2014 και εφεξής**, αναστέλλεται για τους λόγους που αναφέρονται στις διατάξεις του άρθρου 51 του Ν. 4174/2013, ήτοι:

- α) για όσο χρονικό διάστημα είχε χορηγηθεί ρύθμιση τμηματικής καταβολής,
 - β) για όσο χρονικό διάστημα η Φορολογική Διοίκηση δεν μπορούσε να εισπράξει το χρέος λόγω αναστολής εκτέλεσης από οποιαδήποτε αιτία (κατ' εφαρμογή της διάταξης αυτής βλ. σχετική σημείωση στο Κεφάλαιο II, περ. γ)
- Στις δύο ανωτέρω περιπτώσεις (υπό στοιχεία α και β) η παραγραφή δεν συμπληρώνεται πριν από την παρέλευση έτους από τη λήξη της αναστολής.**
- γ) Κατά τη διάρκεια της ανηλικότητας του φορολογούμενου.
 - δ) Κατά τη διάρκεια δικαστικής αμφισβήτησης του εκτελεστού τίτλου της απαίτησης ή της νομιμότητας της είσπραξης ή του κύρους της πράξης εκτέλεσης και μέχρι τη συμπλήρωση ενός έτους από την επίδοση στη Φορολογική Διοίκηση με δικαστικό επιμελητή αμετάκλητης δικαστικής απόφασης.

Σημείωση:

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση επί του άρθρου αυτού 137 του ν. 4270/2014, το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 4 αυτού εφαρμόζεται και για οφειλές που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 51 του Ν. 4174/2013. Συγκεκριμένα: «Σε περίπτωση ακύρωσης κατάσχεσης ή άλλης πράξης της διοικητικής εκτέλεσης και εντός της προβλεπόμενης από το ίδιο άρθρο προθεσμίας επανάληψης της ίδιας ή άλλης πράξης αναγκαστικής (διοικητικής) εκτέλεσης, επί του ιδίου ή άλλου περιουσιακού στοιχείου, του ιδίου ή άλλου προσώπου ευθυνομένου, η με την ακυρωθείσα πράξη επελθούσα διακοπή της παραγραφής της απαίτησης λογίζεται ως μηδέποτε εξαλειφθείσα ενώ οι συνέπειες της ακυρωθείσας πράξης αναβιώνουν αναδρομικά (π.χ. απαγόρευση διάθεσης συνεπεία επβολής της αρχικής κατάσχεσης).

σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ και του ΚΠολΔ). Η ρύθμιση αυτή, λόγω της γενικότητάς της και της απουσίας αντίστοιχης διάταξης στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας, καταλαμβάνει αυτονοήτως το σύνολο των οφειλών του Δημοσίου, ήτοι ακόμη και αυτές που εμπíπουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω Κώδικα».

IV. Λοιποί ειδικοί λόγοι αναστολής παραγραφής των απαιτήσεων του Δημοσίου

α) Η υποβολή αίτησης ποινικής δίωξης λόγω μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο κατά τη διάταξη της παρ. 7 του άρθρου 25 του Ν.1882/1990, η οποία προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 23 του Ν.2523/1997 και ισχύει από 11-9-1997, αναστέλλει την παραγραφή του χρέους για το οποίο υποβλήθηκε μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης.

Μετά την αντικατάσταση της παρ. 7 του άρθρου 25 του Ν. 1882/1990 από τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 34 του Ν.3220/2004, η οποία ισχύει από 1-1-2004, η παραγραφή δεν συμπληρώνεται πριν από την πάροδο ενός έτους από τη λήξη της αναστολής.

Σημειωτέον ότι στις περιπτώσεις που με τις εκάστοτε διατάξεις λόγω αύξησης του ορίου αξιοποίνου της μη καταβολής χρεών αποποινικοποιείτο η μη καταβολή χρεών για τα οποία είχε υποβληθεί αίτηση ποινικής δίωξης και δεν είχε εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση, η αναστολή έληξε με τη δημοσίευση του οικείου νόμου και δεν συμπληρώνεται σε κάθε περίπτωση πριν από την πάροδο ενός έτους από τη λήξη της αναστολής (βλ. παρ. 4 άρθρου 34 Ν.3220/2004-ΦΕΚ 15' Α'/28-1-2004, με την οποία αυξήθηκε το όριο αξιοποίνου από 5.000 ευρώ σε 10.000 ευρώ, άρθρο 20 του Ν.4321/2015-ΦΕΚ 32Α'/21-3-2015, με την οποία αυξήθηκε το όριο αξιοποίνου από 5.000 ευρώ σε 50.000 ευρώ και άρθρο 8 του Ν. 4337/2015-ΦΕΚ 129 Α'/17-10-2015 με το οποίο αυξήθηκε το όριο αξιοποίνου από 50.000 ευρώ σε 100.000 ευρώ).

β) Η υπαγωγή οφειλών σε νομοθετική ρύθμιση ή διευκόλυνση τμηματικής καταβολής ή η υποβολή σχετικής αίτησης, κατά περίπτωση, σύμφωνα με τις ειδικές διατάξεις περί αναστολής του χρόνου παραγραφής χρεών που περιλαμβάνονται στους νόμους που διέπουν τις εκάστοτε χορηγούμενες νομοθετικές ρυθμίσεις βεβαιωμένων οφειλών, τη χορήγηση διευκόλυνσης τμηματικής καταβολής οφειλών καθώς και ρυθμίσεις χρεών οφειλετών ειδικών κατηγοριών (βλ. ανωτέρω Κεφάλαιο Β, περ. VII)

γ) Η καταχώρηση ληξιπρόθεσμης οφειλής στα βιβλία των ανεπίδεκτων είσπραξης, κατόπιν χαρακτηρισμού αυτής ως ανεπίδεκτης είσπραξης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 82 του Κ.Ε.Δ.Ε. (Απόφαση ΠΟΛ.1259/5.12.2013, όπως τροποποιήθηκε με την ΠΟΛ.1089/22.6.2016).

Η αναστολή παραγραφής ισχύει για χρονικό διάστημα δέκα (10) ετών από τη λήξη του έτους μέσα στο οποίο έγινε η καταχώρηση στα βιβλία των ανεπίδεκτων είσπραξης.

δ) Η έκδοση τελεσίδικης δικαστικής απόφασης, με την οποία αποβάλλεται από πίνακα κατάταξης ή διανομής καταταγείσα απαίτηση του Δημοσίου, η οποία είχε εισπραχθεί, έχει ως συνέπεια να μην προσμετράται στην προθεσμία παραγραφής ο χρόνος μεταξύ της εισπραχθείσας και της επαναβεβαίωσης της αποβληθείσας απαίτησης του Δημοσίου (άρθρο 58, παρ. 3 του Κ.Ε.Δ.Ε., όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 33, παρ. 3 του Ν. 4141/2013-ΦΕΚ 81 Α', βλ. και εγκύκλιο ΠΟΛ.1115/23.5.2013).

V. Λόγοι αναστολής που προβλέπονται από γενικής ισχύος διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας

α. Λόγοι αναστολής που προβλέπονται στον Αστικό Κώδικα

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις των **άρθρων 255 και 257 του Α.Κ.** περί αναστολής παραγραφής «*Η παραγραφή αναστέλλεται για όσο χρόνο ο δικαιούχος εμποδίστηκε από δικαιοστάσιο ή από άλλο λόγο ανωτέρας βίας να ασκήσει την αξίωσή του μέσα στο τελευταίο εξάμηνο του χρόνου της παραγραφής. Αναστέλλεται επίσης η παραγραφή για όσο χρονικό διάστημα μέσα στο τελευταίο εξάμηνο του χρόνου της ο υπόχρεος απέτρεψε με δόλο το δικαιούχο να ασκήσει την αξίωση. Το χρονικό διάστημα της αναστολής δεν υπολογίζεται στον χρόνο της παραγραφής. Όταν πάψει η αναστολή, η παραγραφή συνεχίζεται, σε καμία όμως περίπτωση δεν συμπληρώνεται πριν περάσουν έξι μήνες*».

2. Σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 258 του Α.Κ.** περί παραγραφής κατά ανικάνων: «*Η παραγραφή τρέχει και σε βάρος προσώπων που είναι ανίκανα ή έχουν περιορισμένη ικανότητα για δικαιοπραξία. Αν τα πρόσωπα αυτά δεν έχουν επίτροπο ή δικαστικό συμπαραστάτη, η παραγραφή δεν συμπληρώνεται πριν περάσουν έξι μήνες αφότου έγιναν απεριορίστως ικανά ή απέκτησαν επίτροπο ή δικαστικό συμπαραστάτη. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται, εφόσον ο ανίκανος ή ο περιορισμένα ικανός έχει την ικανότητα να παραστεί στο Δικαστήριο*».

3. Σύμφωνα με τη διάταξη του **άρθρου 259 του Α.Κ.** «*Η παραγραφή αξίωσης που ανήκει σε κληρονομία ή απευθύνεται κατά κληρονομίας, δεν συμπληρώνεται πριν από την πάροδο εξαμήνου αφότου ο κληρονόμος απέκτησε την κληρονομία ή αφότου η αξίωση μπορεί να ασκηθεί από κηδεμόνα κληρονομίας ή κατά κηδεμόνα κληρονομίας*».

β. Άλλοι λόγοι αναστολής

1. Η χορήγηση από το δικαστήριο προληπτικών μέτρων στο πλαίσιο της διαδικασίας εξυγίανσης (άρθρα 99 επ. του Πτωχευτικού Κώδικα-ΠτΚ) **κατ' άρθρο 103, παρ. 1 του ΠτΚ**, με τα οποία αναστέλλονται εν όλω ή εν μέρει τα μέτρα ατομικής αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος της περιουσίας του οφειλέτη.

Κατά τη διάρκεια της αναστολής μέτρων, κατά τα ανωτέρω, αναστέλλεται η παραγραφή των οφειλών, για τις οποίες διατάχθηκαν τα προληπτικά μέτρα (δηλαδή των οφειλών που είχαν γεννηθεί πριν από την υποβολή της αίτησης για το άνοιγμα διαδικασίας εξυγίανσης, εκτός αν το δικαστήριο ρητά επεκτείνει την ισχύ των προληπτικών μέτρων/της αναστολής και σε νεότερες απαιτήσεις) κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 255 του Αστικού Κώδικα (βλ. ανωτέρω υπό α1).

2. Η κατάθεση αίτησης για επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης κατ' άρθρο 106β ή 106στ ΠτΚ (προκειμένου για αιτήσεις άμεσης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης κατ' άρθρο 106β ΠτΚ, οι οποίες κατατίθενται από 19/8/2015 ή αιτήσεις για επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης κατ' άρθρο 106στ ΠτΚ, εφόσον η αντίστοιχη αίτηση για το άνοιγμα της διαδικασίας είχε κατατεθεί από 19/8/2015) έχει, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 106β του ΠτΚ ως συνέπεια την αναστολή παραγραφής:

i. σε περίπτωση αίτησης για άμεση επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης κατ' άρθρο 106β ΠτΚ, των απαιτήσεων που έχουν γεννηθεί πριν από την κατάθεση προς επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης και

ii. σε περίπτωση κατάθεσης αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης μετά από προηγούμενο άνοιγμα διαδικασίας εξυγίανσης κατ' άρθρο 106στ ΠτΚ, των απαιτήσεων που υφίστανται κατά την ημέρα του ανοίγματος της διαδικασίας εξυγίανσης (ημερομηνία δημοσίευσης της σχετικής απόφασης στο ακροατήριο του δικαστηρίου).

Η αναστολή παραγραφής ισχύει για το χρονικό διάστημα που αρχίζει από την κατάθεση της αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης και λήγει με την έκδοση της δικαστικής απόφασης για την επικύρωση ή μη της συμφωνίας. Η περίοδος αυτή δεν μπορεί να υπερβαίνει κατά νόμο τους τέσσερις (4) μήνες (βλ. σχετική εγκύκλιο ΠΟΛ.1066/1.6.2016).

3. Η δικαστική επικύρωση συμφωνίας συνδιαλλαγής κατ' άρθρο 104, παρ. 1, περ. (ε) του Ν. 3588/2007 (Πτωχευτικού Κώδικα), όπως ίσχυε πριν από την αντικατάστασή του με τον ν. 4013/2011 (ΦΕΚ 204 Α') είχε ως συνέπεια, μεταξύ άλλων, την αναστολή, κατά τη διάρκεια ισχύος της συμφωνίας, της παραγραφής των απαιτήσεων των συμβαλλόμενων πιστωτών και των δικαιωμάτων των υπέρ του οφειλέτη εγγυητών και συνοφειλετών του εις ολόκληρον.

Σημείωση: Η ανωτέρω ειδική διάταξη περί αναστολής παραγραφής εφαρμόζεται επί απαιτήσεων του Δημοσίου, αν αυτό ήταν συμβαλλόμενο μέρος σε συμφωνία συνδιαλλαγής (θεσμός προϊσχύων της συμφωνίας εξυγίανσης, που εισήχθη με τον ν. 4013/2011).

Κατ' εφαρμογή όμως της προαναφερθείσας διάταξης της παραγράφου 2, περίπτωση (β) του άρθρου 87 του Ν. 2362/1995 (βλ. ανωτέρω υπό II γ), η παραγραφή των απαιτήσεων του Δημοσίου σε βάρος του οφειλέτη (και των τυχόν εγγυητών ή συνυπόχρεων εις ολόκληρον προσώπων), κατά τη διάρκεια ισχύος συμφωνίας

συνδιαλλαγής, αναστέλλεται και στις περιπτώσεις όπου το Δημόσιο δεν ήταν συμβαλλόμενο μέρος στη συμφωνία (όπως κατά κανόνα συνέβαινε στην πράξη), λόγω της αναστολής αναγκαστικής εκτέλεσης σε βάρος των προσώπων αυτών, που προβλεπόταν στο άρθρο 104 παρ. 1, περ. (β) του ΠτΚ, όπως ίσχυε πριν από την αντικατάστασή του με τον ν. 4013/2011.

Η αναστολή παραγραφής καταλαμβάνει απαιτήσεις του Δημοσίου που γεννήθηκαν πριν από τη σύναψη της συμφωνίας συνδιαλλαγής (βλ. σχετικές εγκυκλίους ΠΟΛ.1087/11.6.2010 και ΠΟΛ.1115/15.7.2010).

4. Η ολοκλήρωση κατάθεσης αίτησης στο Ειρηνοδικείο για υπαγωγή στη διαδικασία ρύθμισης χρεών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων του ν. 3869/2010 έχει ως συνέπεια την αναστολή παραγραφής των απαιτήσεων των πιστωτών που έχουν συμπεριληφθεί στην αίτηση (συγκεκριμένα, στο σχέδιο διευθέτησης οφειλών που περιέχεται στην αίτηση). **Η αναστολή παραγραφής διαρκεί έως την έκδοση οριστικής δικαστικής απόφασης επί της αιτήσεως** (βλ. σχετική εγκύκλιο ΠΟΛ.1036/18.3.2016).

Ε. ΔΙΑΚΟΠΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ

Ι. Λόγοι διακοπής σύμφωνα με το άρθρο 89 του Ν.321/1969

Οι λόγοι διακοπής της παραγραφής των απαιτήσεων του Δημοσίου που προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 89 του Ν. 321/1969 «Κώδικας Δημόσιου Λογιστικού» **ίσχυσαν από την έναρξη ισχύος του ανωτέρω νόμου μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν. 2362/1995, ήτοι μέχρι 31-12-1995.**

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στις ανωτέρω διατάξεις, η παραγραφή διακόπτεται:

- α) για τους λόγους οι οποίοι προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία πλην του λόγου της με οποιονδήποτε τρόπο αναγνώρισης της αξίωσης από τον υπόχρεο,
- β) με την επιβολή κατάσχεσης επί περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη ή του εγγυητή αυτού, είτε αυτά βρίσκονται στα χέρια αυτών είτε στα χέρια τρίτων,
- γ) με κάθε πράξη αναγκαστικής εκτέλεσης από την έναρξη αυτής μέχρι την τελεσιδικία του πίνακα κατάταξης, η οποία (παραγραφή) αρχίζει εκ νέου από την τελευταία διαδικαστική πράξη εκτέλεσης.

Σε περίπτωση απαγγελίας ακυρότητας της κατάσχεσης ή άλλης πράξης της διοικητικής εκτέλεσης, η παραγραφή της αξίωσης του Δημοσίου δεν συμπληρώνεται, εάν εντός τριών μηνών από την τελεσιδικία της απόφασης με την οποία απαγγέλθηκε η ακυρότητα επαναληφθεί η πράξη εκτέλεσης που ακυρώθηκε ή επιβληθεί νέα κατάσχεση επί του ίδιου ή άλλου περιουσιακού στοιχείου.

Η άρση της κατάσχεσης από τη διοικητική Αρχή μετά από αίτηση του οφειλέτη δεν αναιρεί τη διακοπή της παραγραφής

Επί περισσότερων οφειλετών εις ολόκληρον η διακοπή της παραγραφής ως προς ένα από αυτούς ενεργεί και κατά των λοιπών.

Η διακοπή της παραγραφής ως προς τον πρωτοφειλέτη ενεργεί και κατά του εγγυητή και αντιστρόφως.

II. Λόγοι διακοπής σύμφωνα με τα άρθρα 88 του Ν.2362/1995 και 138 του Ν.4270/2014

Την παραγραφή χρηματικής απαίτησης του Δημοσίου, πλην εκείνων για τις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Ν. 4174/2013), **διακόπτον οι λόγοι που αναφέρονταν αρχικά στις διατάξεις του άρθρου 88 του Ν.2362/1995 και μετά την κατάργησή τους στις σχεδόν ομοίου περιεχομένου διατάξεις του άρθρου 138 του Ν. 4270/2014**, στο οποίο συμπληρώθηκε η περίπτωση α της παραγράφου 1 και προστέθηκε επί πλέον νέος λόγος διακοπής της παραγραφής υπό στοιχείο (η)',

ήτοι:

α) Η κατάσχεση περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη ή συνοφειλέτη ή τρίτου εγγυητή αυτών και ανεξάρτητα αν αυτή ενεργείται στα χέρια των ή στα χέρια τρίτου ή αν κοινοποιήθηκε στον καθ' ού η κατάσχεση (περίπτωση α παραγράφου 1 άρθρου 138 του Ν. 4270/2014)

Σημείωση: Στην ανωτέρω περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 138 του ν. 4270/2014 συμπληρώθηκε η αντίστοιχη διάταξη της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 88 του Ν. 2362/1995 με την προσθήκη στο τέλος αυτής των λέξεων « ή αν κοινοποιήθηκε στον καθ' ού η κατάσχεση». **Η εν λόγω διάταξη εφαρμόζεται και για απαιτήσεις του Δημοσίου που δεν έχουν παραγραφεί κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού** (παρ. γ' περίπτωση αα του άρθρου 183 του Ν. 4270/2014).

β) Η έκδοση προγράμματος πλειστηριασμού ανεξάρτητα από την κοινοποίηση ή μη στο πρόσωπο σε βάρος του οποίου έχει εκδοθεί το πρόγραμμα (περίπτωση β παραγράφου 1 άρθρου 88 Ν. 2362/1995 και άρθρου 138 Ν. 4270/2014)

γ) Η αναγγελία προς επαλήθευση στην πτώχευση είτε του οφειλέτη είτε φυσικού ή νομικού προσώπου μετ' αυτού συνυπόχρεου ή για χρέη του οποίου ευθύνεται το πρόσωπο αυτό.

Η διακοπή επέρχεται με την κοινοποίηση της αναγγελίας είτε στο γραμματέα του Πτωχευτικού Δικαστηρίου είτε στον σύνδικο της πτώχευσης.

Ειδικά επί μη προνομιακών απαιτήσεων του Δημοσίου, η παραγραφή αρχίζει και πάλι έξι μήνες από την κοινοποίηση με δικαστικό επιμελητή στον αρμόδιο Προϊστάμενο Δ.Ο.Υ. ή Τελωνείου της τελεσίδικης απόφασης περί επικύρωσης του πτωχευτικού συμβιβασμού, με επιμέλεια του οφειλέτη. Η ένωση των πιστωτών ή η αποκατάσταση του πτωχού καθώς και η ανάκληση της δικαστικής απόφασης με την οποία κηρύχθηκε η πτώχευση ή η ακύρωση ή η διάρρηξη του πτωχευτικού

συμβιβασμού δεν επάγονται έναρξη εκ νέου της διακοπείσας με την αναγγελία παραγραφής (περίπτωση γ παραγράφου 1 άρθρου 88 Ν. 2362/1995 και άρθρου 138 Ν. 4270/2014).

Σημείωση: Σε περίπτωση περάτωσης της πώχευσης για άλλο λόγο, εφαρμόζεται η γενικής ισχύος διάταξη του άρθρου 266 του Αστικού Κώδικα, κατά την οποία η παραγραφή που διακόπηκε με αναγγελία σε πώχευση αρχίζει πάλι αφότου η πώχευση περατώθηκε ή, αν επακολούθησαν αντιρρήσεις κατά της απαίτησης, από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδίκων ή του δικαστηρίου.

δ) Η αναγγελία προς κατάταξη σε πλειστηριασμό περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη ή των λοιπών αναφερομένων στην περίπτωση γ' προσώπων (περίπτωση δ παραγράφου 1 άρθρου 88 Ν. 2362/1995 και άρθρου 138 Ν. 4270/2014)

ε) Η αναγγελία στον εκκαθαριστή κληρονομίας ή στον εκκαθαριστή διαλυθέντος νομικού προσώπου.

Εάν επί διάλυσης νομικού προσώπου δεν υπάρχει αμέσως γνωστός εκκαθαριστής βάσει του καταστατικού αυτού ή δικαστικής απόφασης, η παραγραφή της απαίτησης του Δημοσίου αναστέλλεται μέχρι τον ορισμό εκκαθαριστή και έξι μήνες μετά τον ορισμό αυτού (περίπτωση ε παραγράφου 1 άρθρου 88 Ν. 2362/1995 και άρθρου 138 Ν. 4270/2014)

Σημείωση: Σε περίπτωση που η αναγγελία λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο εκκαθάρισης, στην οποία απαγορεύεται βάσει νόμου η λήψη μέτρων αναγκαστικής/διοικητικής εκτέλεσης, η νέα παραγραφή αρχίζει μετά το πέρας της διαδικασίας εκκαθάρισης, λόγω της αναστολής παραγραφής που προβλέπεται στο άρθρο 87, παρ. 2, περ. β του Ν. 2362/1995 ή 137, παρ. 2 περ. β του Ν. 4270/2014, κατά περίπτωση (ομοίου περιεχομένου διατάξεις). Τέτοιες περιπτώσεις εκκαθάρισης είναι π.χ. η ειδική εκκαθάριση κατ' άρθρο 106ια του Πτωχευτικού Κώδικα (βλ. την παρ. 6 αυτού, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 4336/2015), η ειδική εκκαθάριση κατ' άρθρα 46 και 46α του ν. 1892/1990 (βλ. την παρ. 4 του άρθρου 46 αυτού), η δικαστική εκκαθάριση κληρονομίας (βλ. άρθρα 1913 επ. του Αστικού Κώδικα), η εκκαθάριση αγροτικών συνεταιρισμών, όπου εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις περί δικαστικής εκκαθάρισης κληρονομίας (βλ. άρθρο 27, παρ. 15 ν. 4384/2016) κ.λπ.

στ) Η εγγραφή υποθήκης ή προσημείωσης υποθήκης επί ακινήτου του οφειλέτη ή οποιουδήποτε των λοιπών αναφερομένων στην περίπτωση γ' προσώπων.

Η εξάλειψη αυτών εντός του χρόνου της νέας παραγραφής, χωρίς την γραπτή συναίνεση του Δημοσίου, δεν αναιρεί τη διακοπή για ένα έτος μετά τη γραπτή γνωστοποίηση από τον οφειλέτη προς την αρμόδια Δ.Ο.Υ. της γενομένης εξάλειψης (περίπτωση στ παραγράφου 1 άρθρου 88 Ν. 2362/1995 και άρθρου 138 Ν. 4270/2014)

ζ) Κάθε πράξη της κατά Κ.Ε.Δ.Ε. διοικητικής (αναγκαστικής) εκτέλεσης και κάθε διαδικαστική ως προς τον πίνακα κατάταξης πράξης των διαδίκων ή του δικαστηρίου που λαμβάνει χώρα από την έναρξη της εκτέλεσης, μέχρι να καταστεί αμετάκλητος ο πίνακας κατάταξης δανειστών.

Η παραγραφή αρχίζει και πάλι έξι μήνες από την κοινοποίηση στο Δημόσιο, με δικαστικό επιμελητή και με επιμέλεια των αντιδίκων, της αμετάκλητης δικαστικής απόφασης επί του πίνακα κατάταξης δανειστών (περίπτωση ζ παραγράφου 1 άρθρου 88 Ν. 2362/1995 και άρθρου 138 Ν. 4270/2014)

Η άρση της κατάσχεσης ή η εξάλειψη της υποθήκης ή η ανάκληση άλλης πράξης διοικητικής ή αναγκαστικής εκτέλεσης από τις ανωτέρω, από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή από άλλη αρμόδια προς τούτο διοικητική αρχή δεν εξαλείφει αναδρομικά τη διακοπή της παραγραφής, η οποία αρχίζει εκ νέου από την ημερομηνία της άρσης ή της εξάλειψης ή της ανάκλησης αντίστοιχα (παράγραφος 2 άρθρου 88 Ν. 2362/1995 και άρθρου 138 Ν. 4270/2014)

η) Η κοινοποίηση ατομικής ειδοποίησης στον οφειλέτη ή συνοφειλέτη ή εγγυητή (περίπτωση η παραγράφου 1 άρθρου 138 Ν. 4270/2014)

Σημείωση: Η ανωτέρω διάταξη της περίπτωσης η' του άρθρου 138 του Ν. 4270/2014, με την οποία προστέθηκε νέος λόγος διακοπής της παραγραφής, εφαρμόζεται και για απαιτήσεις του Δημοσίου που δεν έχουν παραγραφεί κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού (βλ. παρ. γ' περίπτωση α' του άρθρου 183 του Ν. 4270/2014).

Επί περισσότερων συνοφειλετών, διαιρετώσ ή εις ολόκληρον ευθυνομένων, περιλαμβανομένου και του εγγυητή, η διακοπή της παραγραφής της απαίτησης του Δημοσίου ως προς ένα από αυτούς ενεργεί και κατά των λοιπών (παράγραφος 3 άρθρου 88 Ν. 2362/1995 και άρθρου 138 Ν. 4270/2014).

Με την επιφύλαξη των ανωτέρω διατάξεων οι κατά τις γενικές διατάξεις λόγοι διακοπής της παραγραφής ισχύουν και για τις απαιτήσεις του Δημοσίου (παράγραφος 4 άρθρου 88 Ν. 2362/1995 και άρθρου 138 Ν. 4270/2014).

III. Λόγοι διακοπής σύμφωνα με το άρθρο 51 του Ν. 4174/2013

Η παραγραφή του δικαιώματος του Δημοσίου για την είσπραξη των φόρων και λοιπών εσόδων του που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (Ν.4174/2013), **για τα οποία η Φορολογική Διοίκηση αποκτά εκτελεστό τίτλο από 1-1-2014**, διακόπτεται για τους παρακάτω λόγους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 51 αυτού:

α) με την κοινοποίηση στον οφειλέτη της ατομικής ειδοποίησης

β) με την κοινοποίηση στον οφειλέτη οποιασδήποτε πράξης αναγκαστικής εκτέλεσης,

γ) με την αναγγελία:

- > προς επαλήθευση στην πτώχευση,
- > προς κατάταξη στον υπάλληλο του πλειστηριασμού,
- > στον εκκαθαριστή κληρονομιάς ή διαλυθέντος νομικού προσώπου και
- > στον ειδικό εκκαθαριστή επιχείρησης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις,

δ) με την εγγραφή προσημείωσης ή υποθήκης επί οποιουδήποτε περιουσιακού στοιχείου του φορολογούμενου

Σημείωση: Σε περίπτωση πτώχευσης εφαρμόζεται η γενικής ισχύος διάταξη του άρθρου 266 του Αστικού Κώδικα, κατά την οποία η παραγραφή που διακόπηκε με αναγγελία σε πτώχευση αρχίζει πάλι αφότου η πτώχευση περατώθηκε ή, αν επακολούθησαν αντιρρήσεις κατά της απαίτησης, από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδίκων ή του δικαστηρίου.

Επί αλληλεγγύως ευθυνομένων, η διακοπή της παραγραφής ως προς έναν από αυτούς ενεργεί και κατά των λοιπών.

IV. Λόγοι διακοπής της παραγραφής που προβλέπονται από τον Α.Κ.

α) Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 260 του Αστικού Κώδικα την παραγραφή διακόπτει η αναγνώριση της αξίωσης με οποιοδήποτε τρόπο.

Σημείωση: Υπό την ισχύ του Ν.Δ. 321/1969, στην παρ. 1 του άρθρου 89 αυτού ορίζεται ότι η παραγραφή διακόπεται για τους λόγους που προβλέπει η ισχύουσα νομοθεσία «πλην του λόγου της καθ' οιονδήποτε τρόπο αναγνώρισεως της αξιώσεως υπό του Δημοσίου» .

β) Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 261 του Αστικού Κώδικα την παραγραφή διακόπτει η έγερση αγωγής.

γ) Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 264 του Αστικού Κώδικα την παραγραφή διακόπτει (μεταξύ άλλων) η αναγγελία για επαλήθευση σε πτώχευση (περ. 2).

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 266 αυτού, η παραγραφή που διακόπηκε με αναγγελία σε πτώχευση αρχίζει πάλι αφότου η πτώχευση περατώθηκε ή, αν επακολούθησαν αντιρρήσεις κατά της απαίτησης, από την τελευταία διαδικαστική πράξη των διαδίκων ή του δικαστηρίου.

δ) Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1273 και 1280 του Αστικού Κώδικα την παραγραφή διακόπτει η εγγραφή υποθήκης ή προσημείωσης υποθήκης, αντίστοιχα.

Οι εν λόγω διατάξεις εφαρμόζονται συμπληρωματικά μόνο με τις διατάξεις του άρθρου 89 του Ν. Δ. 321/1969, δεδομένου ότι στα άρθρα 88 του Ν. 2362/1995 (παρ. 1, περ. στ) και 138 του Ν. 4270/2014 (παρ. 1, περ. στ) έχουν ενσωματωθεί αντίστοιχες ειδικές διατάξεις.

ΣΤ. ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΧΡΟΝΟΥ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ

Ο χρόνος παραγραφής των απαιτήσεων του Δημοσίου έχει παραταθεί με τις ακόλουθες διατάξεις:

I. του άρθρου 14 του Ν.2074/1992, βάσει της οποίας «παρατείνεται μέχρι 31-12-1993 ο χρόνος παραγραφής των βεβαιωμένων στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες χρεών που παραγράφονται εντός του έτους 1992»,

II. της παρ.5 του άρθρου 4 του ν.2187/1994, βάσει της οποίας «παρατείνεται μέχρι 31-12-1994 ο χρόνος παραγραφής των βεβαιωμένων στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες χρεών που παραγράφονται εντός του έτους 1993»,

III. της παρ. 13 του άρθρου έβδομου του Ν.2275/1994, βάσει της οποίας «παρατείνεται μέχρι 30-6-1995 ο χρόνος παραγραφής των βεβαιωμένων στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες χρεών που παραγράφονταν εντός του έτους 1994»,

IV. της παρ. 34 του άρθρου 6 του Ν. 2386/1996, βάσει της οποίας «παρατείνεται μέχρι 31-12-1996 ο χρόνος παραγραφής των βεβαιωμένων στις Δ.Ο.Υ. χρεών που παραγράφονται εντός του έτους 1995 και 1996 πλήν των υπαγομένων στην διάταξη της παρ.13 του άρθρου εβδόμου του Ν. 2275/1994,

V. της παρ. 23 του άρθρου 20 του Ν.2459/1997, βάσει της οποίας «παρατείνεται μέχρι 31-12-1997 ο χρόνος παραγραφής των βεβαιωμένων στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες χρεών που παραγράφονται εντός των ετών 1996 και 1997.

Η ισχύς της παραγράφου αρχίζει την 17-12-1996»,

VI. της παρ. 12 του άρθρου 22 του Ν.2523/1997, βάσει της οποίας « παρατείνεται μέχρι 31-12-1998 ο χρόνος παραγραφής των βεβαιωμένων στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες χρεών προς το Δημόσιο και τρίτους που παραγράφονται εντός των ετών 1997 και 1998. **Η παράταση δεν ισχύει για χρέη προς τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης**»,

VII. της παρ.8 του άρθρου 17 του Ν.2753/1999, βάσει της οποίας «παρατείνεται μέχρι 31-12-2001 ο χρόνος παραγραφής των βεβαιωμένων στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες χρεών προς το Δημόσιο και τρίτους άνω του ποσού των 30.000 δρχ. κατά βασική οφειλή και συνολικά κατά οφειλέτη που παραγράφονται εντός των ετών 1999,2000 και 2001. **Η παράταση δεν ισχύει για χρέη προς τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης**»,

VIII. της παρ.5 του άρθρου 11 του Ν.2954/2001, βάσει της οποίας «παρατείνεται μέχρι 31-12-2003 ο χρόνος παραγραφής των βεβαιωμένων στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες χρεών προς το Δημόσιο και τρίτους άνω του ποσού των πενήντα τεσσάρων χιλιάδων πεντακοσίων είκοσι δρχ, (54.520 δρχ.) ή το ισόποσο των εκατόν

εξήντα (160) ευρώ κατά την βασική οφειλή και συνολικά κατά οφειλέτη που παραγράφονται την 31-12-2001 και εντός των ετών 2002, 2003. Η παράταση δεν ισχύει για χρέη προς τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης»,

ΙΧ. της παρ. 5 του άρθρου 4 του Ν.3808/2009, βάσει της οποίας «παρατείνεται μέχρι 31-12-2011 ο χρόνος παραγραφής των βεβαιωμένων στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες και τα Τελωνεία του Κράτους, χρεών προς το Δημόσιο και τρίτους που παραγράφονται εντός των ετών 2009, 2010»,

Χ. της παρ. 4 του άρθρου 15 του Ν.3888/32010, βάσει της οποίας «από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού και μέχρι 31-12-2012 παρατείνεται η παραγραφή των πάσης φύσεως βεβαιωμένων στις Δ.Ο.Υ. και τα Τελωνεία χρεών» και

ΧΙ. της παρ. 2 του άρθρου δεύτερου του Ν.4098/2012, βάσει της οποίας «παρατείνεται μέχρι 31-12-2013 η προθεσμία παραγραφής των πάσης φύσεως βεβαιωμένων στις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες και τα Τελωνεία χρεών που παραγράφονται εντός των ετών 2012 και 2013».

Υ. ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ

Απαίτηση του Δημοσίου η οποία έχει υποπέσει σε παραγραφή αντιτάσσεται σε συμψηφισμό για τρία (3) έτη από τη συμπλήρωση του χρόνου παραγραφής (βλ. άρθρο 83, παρ. 3 του Ν.Δ. 356/1974-Κ.Ε.Δ.Ε., σε συνδυασμό με το άρθρο 48, παρ. 2 του Ν. 4174/2013, προκειμένου για απαιτήσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής αυτού, καθώς και τις ομοίου περιεχομένου διατάξεις των άρθρων 89 του Ν. 2362/1995 και 139 του Ν. 4270/2014, κατά περίπτωση).

Στην περίπτωση που η οφειλή έχει διαγραφεί λόγω παραγραφής και αντιτάσσεται σε συμψηφισμό με ανταπαίτηση του οφειλέτη, η οφειλή που διεγράφη λόγω παραγραφής πρέπει να αναβιώσει σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 119 του Π.Δ. 16/1989 «Κανονισμός λειτουργίας των Δ.Ο.Υ.».

Ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Εσόδων ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΙΤΣΙΛΗΣ